

Miejski Plan Energetyczny jako obowiązkowy komponent planowania rozwoju energetycznego w Słowenii

Region Pomurje
(Słowenia)

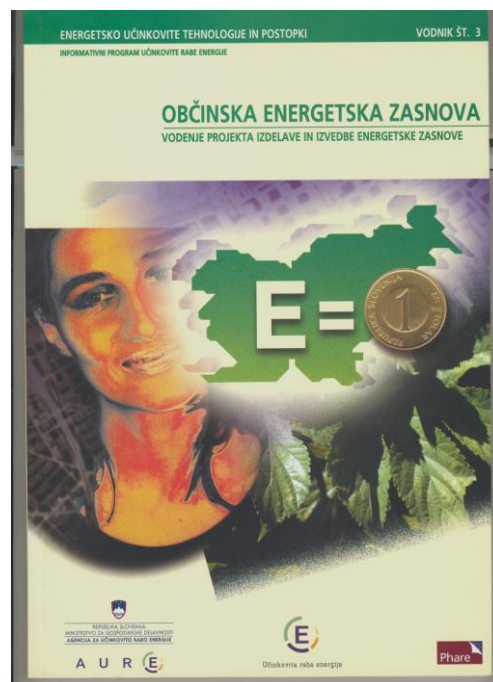
Wprowadzenie

Każde miasto i gmina w Słowenii dąży do pomyślnego rozwoju swojej lokalnej gospodarki. Jednym z kluczowych czynników ekonomicznych wpływających w długim okresie na kierunek rozwoju miasta jest jego polityka energetyczna oraz jej planowanie. Miejski Plan Energetyczny jest opracowaniem, które przedstawia element wizji rozwoju miasta dotyczący kwestii związanych z energią – jej wykorzystaniem oraz dostawami. Zgodnie z obowiązującym prawem energetycznym, opracowywanie takiego planu jest obowiązkowe dla wszystkich gmin w Słowenii.

Opracowywanie MPE (rysunek po prawej) obejmuje pełną ocenę różnych możliwych do zrealizowania scenariuszy rozwoju energetycznego jednej lub kilku gmin, jak również oszacowanie możliwości ich wdrożenia w średnim i krótkim okresie. Wszystko to umożliwi przygotowanie propozycji inwestycji, zmian organizacyjnych oraz innych rozwiązań, które pomogą zredukować zużycie energii, złagodzić szkodliwy wpływ na środowisko, a także zmniejszyć koszty energii i wydatki z budżetu gminnego.

Ważne jest też, by poświęcić sporo uwagi analizie wykorzystania lokalnych źródeł energii (w tym przede wszystkim odnawialnych źródeł energii) oraz problemom gospodarowania energią w budynkach użyteczności publicznej. Sektor ds. Efektywnego Wykorzystania Energii i Odnawialnych Źródeł Energii Ministerstwa Środowiska i Planowania Przestrzennego Republiki Słowenii dotuje opracowywanie MPE, pokrywając do 50% kosztów wynikających z umowy zawartej pomiędzy gminą a organizacją, która przygotowuje MPE.

Celem Miejskiego Planu Energetycznego jest też podnoszenie świadomości oraz przekazywanie informacji użytkownikom energii, a także opracowanie środków, które umożliwią racjonalne wykorzystanie energii oraz wdrażanie nowych rozwiązań energetycznych.

MIEJSKI PLAN ENERGETYCZNY

Zarządzanie projektem opracowania i wdrożenia MPE

Działania zmierzające do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju energetycznego

Europejska i Słoweńska polityka energetyczna:

Wyzwania dotyczące zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatycznych mogą być podejmowane także na szczeblu lokalnym poprzez znaczącą poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Pozwoli to razem na ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Są to także fundamentalne zadania dla rozwiniętego świata, którego częścią jesteśmy. Nadal jednym z najważniejszych problemów na świecie jest problem szybkiego ocieplania się powierzchni Ziemi i towarzyszące mu zmiany klimatyczne. Zjawiska te są rezultatem nadmiernej emisji gazów cieplarnianych, które zatrzymują ciepło w atmosferze. Jeżeli chcemy powstrzymać wzrost koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze, stanowiący zagrożenie dla naszej cywilizacji, powinniśmy zredukować emisję gazów cieplarnianych przynajmniej do 3/4 obecnego poziomu przed rokiem 2050. Słowenia jest gotowa na to, by ograniczyć intensywność wykorzystania energii bez pogorszenia jakości życia mieszkańców. Oczekuje się jednak, że zmiany w głównych politykach energetycznych, sposobach użytkowania energii oraz ludzkich głowach zostaną osiągnięte na wszystkich szczeblach: globalnym, krajowych i lokalnych.

Unia Europejska ze swoją polityką klimatyczną dąży do osiągnięcia pozycji światowego lidera, jeżeli chodzi o rozwój środków oraz strategii mających na celu powstrzymanie zmian klimatycznych. Będąc państwem członkowskim UE, Słowenia także zobowiązana jest do osiągnięcia następujących celów: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie racjonalności wykorzystania energii oraz zwiększenie udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii. Komisja Europejska proponuje liczne programy mające pomóc w osiągnięciu tych celów. W związku z tym społeczności lokalne zyskują możliwości rozwoju oraz poprawy stanu środowiska. Powinny one umieć je dostrzec i krytycznie ocenić. Miejski Plan Energetyczny opracowywany przez słoweńskie gminy jest dokumentem, w którym możliwości te zostają rozpoznane i odpowiednio ocenione.

Jak zaczęliśmy:

Ramy prawne polityki energetycznej zostały wprowadzone w 1996 roku przyjęciem Uchwały w sprawie Strategii Wykorzystania Energii i Dostaw Energii w Słowenii (*słoweński skrót - ReSROE*). Uchwała ta, dostosowana do wymogów polityki energetycznej UE, była zorientowana na rynek, poruszała kwestię niezawodności dostaw energii oraz przekazała prawo do podejmowania decyzji w zakresie gminnego rozwoju energetycznego organom regionalnym, co pozostawało w zgodności z prawem regulującym kwestię autonomii lokalnej (*słoweński skrót - ZLS-UPB1*: Dziennik Urzędowy Republiki Słowenii Nr 100/05).

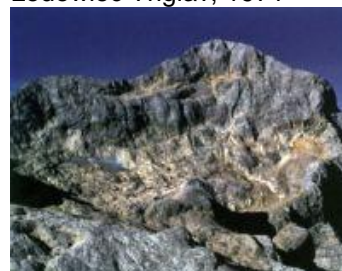
Każda gmina musi wypełniać swoje obowiązki na rzecz interesu publicznego. Obowiązki te określa podstawowy akt prawny gminy lub prawo krajowe. Do kompetencji gminy należy między innymi planowanie rozwoju przestrzennego, regulacja rynku usług publicznych oraz sprawowanie nad nim kontroli (w tym: dystrybucja gazu i energii cieplnej), dbanie o ochronę powietrza, gleby i zasobów wodnych, prowadzenie zbiórki i składowanie odpadów, a także regulowanie i kontrolowanie zużycia wody i energii w obiektach komunalnych. W tym celu poszczególne gminy, biorąc pod uwagę swoje specyficzne warunki i cele, wdrażają odpowiednie rozwiązania, które powinny pozostawać w zgodzie z Uchwałą. Wymóg ten dotyczy także Prawa Energetycznego (*słoweński skrót - EZ*: Dziennik Urzędowy Republiki Słowenii Nr 51/04) oraz

Kominy...

Lodowiec Triglav, 1971

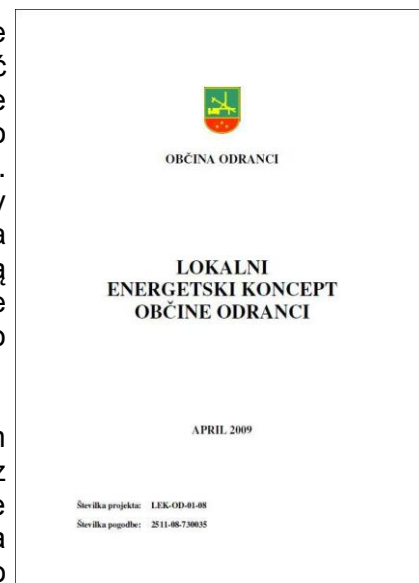
Lodowiec Triglav, 2003

Uchwały w sprawie Krajowego Planu Energetycznego (*słoweński skrót - ReNEP*: Dziennik Urzędowy Republiki Słowenii Nr 57/04), która zastąpiła ReSROE. Termin "Miejski Plan Energetyczny" z poprzedniej uchwały został zastąpiony nowym terminem technicznym pochodzącym z Prawa Energetycznego: **Lokalna Koncepcja Rozwoju Energetycznego**.

Obowiązki władz lokalnych:

Zgodnie z art. 17 Prawa Energetycznego organizacja, która opracowuje Miejski Plan Energetyczny oraz władze lokalne powinny zaplanować wielkość zużycia energii oraz metody organizacji jej dostaw. Władze lokalne powinny przyjąć Lokalną Koncepcję Rozwoju Energetycznego (*zwaną dalej - LKRE*) obejmującą okres przynajmniej kolejnych 5 lat. Metodologia opracowywania LKRE oraz jej obowiązkowa treść zostały określone przez Ministra ds. Energii Republiki Słowenii (patrz: rysunek na stronie 1), który potwierdza także zgodność LKRE z ogólną polityką energetyczną. Władze lokalne powinny dopilnować, by wszystkie te dokumenty odpowiadały założeniom Krajowego Planu Energetycznego oraz Polityki Energetycznej Republiki Słowenii.

Władze lokalne powinny dostosować do zapisów zawartych w Krajowym Planie Energetycznym także swoje plany rozwoju przestrzennego oraz inne plany rozwojowe. Władze lokalne są odpowiedzialne za wdrażanie projektów z zakresu wykorzystania OZE i efektywności energetycznej na podstawie opracowanych przez siebie LKRE (po prawej). Mają one prawo do uzyskania dotacji państwowych na wdrażanie projektów zawartych w LKRE, pod warunkiem, że LKRE jest ukończona.

Lokalna Koncepcja Rozwoju Energetycznego zawiera:

- **Analizę aktualnej sytuacji**, jeżeli chodzi o wykorzystanie energii oraz jej dostawy. Analiza taka kładzie specjalny nacisk na budynki użyteczności publicznej, w których należy przeprowadzić wstępne audyty energetyczne. Audyty te będą stanowiły podstawę dla opracowania środków redukcji kosztów. Na podstawie omawianej analizy będzie można w późniejszym czasie zaproponować rozwiązania z zakresu dostaw energii i efektywności jej wykorzystywania ukierunkowane na wszystkich użytkownikach energii (gospodarstwa domowe, przemysł, handel, budynki użyteczności publicznej, itd.).
- **Określenie możliwości wykorzystania lokalnych odnawialnych źródeł energii**, które pozwolą na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii cieplnej i elektrycznej w gminie. Zaproponowane projekty pozwolą też na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska. Jeżeli na tym etapie będą już dostępne dane dotyczące zużycia i dostaw energii, można w tym miejscu przeprowadzić pierwsze analizy technicznej wykonalności projektów oraz ich ekonomicznej opłacalności.
- Uzgodnione **cele gminy w zakresie gospodarki energią**. Cele te powinny być dokładnie określone i mieć mierzalny charakter, by możliwy był monitoring efektywności wdrażania poszczególnych projektów. Cele powinny zostać zdefiniowane w sposób zapewniający ich zgodność z Uchwałą w sprawie Krajowego Planu Energetycznego i równocześnie umożliwić długookresowy rozwój gminy w zakresie energii.
- **Plan działań**, zawierający działania i projekty, które mają umożliwić osiągnięcie uzgodnionych celów w zakresie gospodarki energią.
- **Harmonogram**, który wskazuje terminy realizacji poszczególnych projektów (powinien on w formie liniowej pokazywać tempo realizacji poszczególnych pakietów prac).

Cele Lokalnej Koncepcji Rozwoju Energetycznego:

- Racjonalne wykorzystywanie energii we wszystkich obszarach,
- Promocja oraz wzrost wykorzystania lokalnych odnawialnych źródeł energii (biomasa drzewna, energia słoneczna, itd.),
- Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
- Promowanie kogeneracji
- Promowanie budowy rejonowych systemów ciepłowniczych wykorzystujących biomasę,
- Zastąpienie paliw kopalnych odnawialnymi źródłami energii,
- Redukcja konsumpcji energii przez jej użytkowników końcowych,
- Przeprowadzenie audytów energetycznych w budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych,
- Wprowadzenie "księgowości energetycznej" oraz zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej,
- Redukcja wykorzystania energii w szeroko rozumianym sektorze przemysłowym i transportowym,
- Uruchomienie usług doradczych, informacyjnych i edukacyjnych w dziedzinie energii.

Obecna sytuacja w Słowenii (region Pomurje):

Na mocy prawa energetycznego wszystkie gminy w Słowenii mają obowiązek przygotowania Lokalnych Koncepcji Rozwoju Energetycznego: gminy miejskie – do 1 stycznia 2009 roku; pozostałe gminy – do 1 stycznia 2011 roku.

Region Pomurje liczy 27 gmin. Jak dotychczas 25 z nich przyjęło LKRE, z czego 18 koncepcji zostało opracowanych przez Agencję Energetyczną Regionu Pomurje (lata 2005-2009), która jednocześnie pełni funkcję specjalisty ds. energii w 3 miastach pilotażowych projektu MODEL (Cankova, Moravske Toplice i Puconci).

Jedna z pozostałych gmin regionu Pomurje, gmina Ljutomer, rozpatruje właśnie opracowanie swojej LKRE. Ostatnia z gmin, Apače, będąca do niedawna częścią gminy Gornja Radgona, musi opracować nową LKRE do 1 stycznia 2011 roku.

Główne osiągnięcia

W kontekście prawnym – Biorąc pod uwagę rezultaty osiągnięte w zakresie opracowywania i przyjmowania Lokalnych Koncepcji Rozwoju Energetycznego w regionie Pomurje, możemy stwierdzić, że nasza polityka regionalna dostosowana jest nie tylko do celów strategicznych Krajowego Planu Energetycznego Republiki Słowenii, ale i polityki energetycznej UE.

W kontekście społecznym – Lokalna Koncepcja Rozwoju Energetycznego zakłada zaznajamianie obywateli z problematyką energetyczną oraz prowadzenie działań edukacyjnych w tym zakresie, co ma umożliwić budowanie lokalnego potencjału energetycznego. Obywatele są włączani w proces opracowywania i wdrażania LKRE. Zmiana indywidualnych zwyczajów i zachowań może pozwolić na zaoszczędzenie nawet do 15% energii bez konieczności poniesienia większych wydatków inwestycyjnych.

W kontekście ekonomicznym – Wytyczne zawarte w 25 już opracowanych LKRE umożliwią wprowadzenie optymalnych rozwiązań z zakresu gospodarki energią w gminach regionu Pomurje. Chodzi tu przede wszystkim o ograniczenie zużycia energii i zmniejszenie kosztów energii w budynkach użyteczności publicznej (do 10%), zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, ograniczenie wydatków z budżetu gminy oraz zwiększenie wykorzystania lokalnych źródeł energii (przede wszystkim odnawialnych źródeł energii).

Wskazówki dla innych gmin

Kluczową rolę odgrywa przekonanie władz lokalnych o strategicznej wadze opracowania, przyjęcia i wdrożenia Lokalnej Koncepcji Rozwoju Energetycznego oraz uzyskanie ich aktywnego wsparcia. W końcu ma to przynieść korzyści społeczności lokalnej. LKRE powinna odgrywać w danej gminie istotną rolę i stanowić ważny instrument planowania strategii miejskiej polityki energetycznej. Jej wdrożenie powinno wiązać się z zapewnieniem racjonalnych, efektywnych kosztowo i przyjaznych środowisku usług energetycznych dla gospodarstw domowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych.

KRAJOWY KOORDYNATOR PROJEKTU MODEL W SŁOWENII

AGENCJA ROZWOJU SINERGIJA

Agencja Rozwoju Sinergija jest organizacją typu non-profit, która została założona w 1998 roku w celu promowania przedsiębiorczości oraz koordynowania rozwoju ekonomicznego i edukacyjnego terenów wiejskich. Agencja Rozwoju Sinergija jest:

- ⇒ Inicjatorem utworzenia w gminie Moravske Toplice Agencji Energetycznej Regionu Pomurje (LEA Pomurje);
- ⇒ Inicjatorem utworzenia Słoweńskiej Sieci Zrównoważonych Energetycznie Gmin (SESaM);
- ⇒ Koordynatorem procesu BISE na terenie Słowenii;
- ⇒ Sinergija jest zaangażowana we wdrażanie szeregu projektów z zakresu wykorzystania OZE i efektywności energetycznej, realizowanych na szczeblu krajowym i europejskim, takich jak: BIOBUSINESS, MODEL, PRO.MOTION, RESINBUIL, PROBIO, BELIEF, EPOMM-PLUS, T-JAM.

Agencja Rozwoju Sinergija,
Kranjčeva ul. 3,
SI-9226 Moravske Toplice, Slovenia
Tel.: ++386 (0)2 538 1350
Adres e-mail: sinergija@ra-sinergija.si
Strona internetowa: www.ra-sinergija.si

Więcej informacji

Osoba do kontaktu: Bojan Vogrinčič
Stanowisko: Dyrektor
Organizacja : LEA Pomurje
Adres: Martjanci 36, Martjanci,
SI-9221, Slovenija
Tel: +386 (0)2 538 1354
Fax: +386 (0)2 538 1355
Adres e-mail: bojan@lea-pomurje.si
Strona internetowa: www.lea-pomurje.si

Wzorcowy przykład został przygotowany przez Agencję Rozwoju Sinergija w ramach projektu MODEL współfinansowanego przez Komisję Europejską (DG TREN – EACI Agency) w programie IEE oraz przez Francuska Agencję Zarządzania Energią ADEME.

Odpowiedzialność za treść tego opisu wzorcowego przykładu spoczywa wyłącznie na jego autorach. Nie wyraża on opinii Wspólnoty Europejskiej. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zamieszczonych tutaj informacji.

Strona internetowa projektu MODEL: www.energymodel.eu

© 2009 MODEL

Koordinator
projektu

Oficjalny partner

Przy wsparciu finansowym:

